

Niezbędnik

do (samo)oceny współpracy samorządu
z organizacjami pozarządowymi

Lokalny Indeks Jakości Współpracy

Warszawa 2011

biblioteka
pożytku publicznego

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NIEZBĘDNIK

DO (SAMO)OCENY WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

(Lokalny Indeks Jakości Współpracy)

Warszawa 2011

Autor:

Grzegorz Makowski

Współpraca/konsultacje:

Krzysztof Jaszczółt

Tomasz Potkański

Łukasz Waszak

Niniejsza propozycja *Niezbędnika do (samo)oceny współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi* (dalej: *Niezbędnik*) jest wynikiem projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”, realizowanego w ramach Priorytetu V Dobre rządzenie, Działanie 5.4 Rozwój potencjału trzeciego sektora, Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Autorem *Niezbędnika* jest dr Grzegorz Makowski z Instytutu Spraw Publicznych, ale wszyscy pozostali partnerzy projektu – Collegium Civitas, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Związek Miast Polskich, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz lider całego przedsięwzięcia – Departament Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej mają tu swój mniej lub bardziej bezpośredni wkład.

DWA SŁOWA O IDEI NIEZBĘDNIKA

***Niezbędnik* ma jeden podstawowy cel – pomóc przedstawicielom organizacji pozarządowych i administracji samorządowej (każdego szczebla) w dokonaniu wspólnej oceny wzajemnych relacji i jakości współpracy oraz sformułowaniu pomysłów, jak te relacje poprawić i spowodować, żeby współpraca przyczyniała się do podniesienia jakości życia mieszkańców wspólnoty samorządowej.**

Proponowana formuła koresponduje z wynikami badań przeprowadzonych w ramach projektu „Model współpracy...”, które wykazały między innymi, że w relacjach między środowiskiem pozarządowym a administracją publiczną mamy do czynienia z deficytem kultury współpracy – rozumianej nie jako litera prawa, ale jako zespół dobrych zwyczajów, praktyk, tradycji, wzajemnych kontaktów. Tak zdefiniowanej kultury współpracy brakuje, ponieważ często nie ma po prostu okazji do rozmowy. *Niezbędnik* ma takie okazje do dyskusji kreować, skłonić obie strony do zatrzymania się na chwilę i zastanowienia się nad wzajemnymi relacjami.

Dlatego nasza propozycja nie jest po prostu zwykłą ankietą. Rezultatem oceny wykonywanej przy pomocy *Niezbędnika* nie ma być bowiem ranking dobrych i złych samorządów. Jest to pewna instrukcja, która pokazuje, jak, w gronie przedstawicieli organizacji i samorządu (w gminie, powiecie, czy województwie) przynajmniej raz w roku w systematyczny sposób ocenić stan współpracy. Po co to robić? Po to, żeby móc stwierdzić, czy współpracuje się nam lepiej czy gorzej, co powinniśmy poprawić, a w jakim obszarze jest już wystarczająco dobrze. *Niezbędnik*, będąc propozycją stałej formuły oceny, ma również pomóc w diagnozowaniu słabości relacji samorządu i organizacji pozarządowych oraz formułowaniu propozycji rozwiązań.

Jest jeszcze jeden ważny element leżący u podstaw *Niezbędnika*. Jego koncepcja nawiązuje ściśle do *Modelu współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi*¹ – dokumentu opisującego pewien wzorzec, według którego zdaniem autorów powinna być oceniana jakość współpracy

---

¹ Dalej: *Model współpracy*. Odnajdziemy go na stronach partnerów projektu: „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”.

międzysektorowej. Model współpracy miał duży wpływ na kształt *Niezbędnika* i sugerujemy, aby każdy, kto zechce z niego skorzystać, zapoznał się także z *Modelem współpracy*.

SZCZEGÓLNIIE WAŻNE PRZY LEKTURZE I UŻYWIANIU *niezbędnika*

Niezbędnik jest elastyczny – zawiera propozycje, rekomendacje, sugestie odnośnie tego, jak przeprowadzić samoocenę współpracy. Choć z pełnym przekonaniem rekomendujemy, aby przejść wszystkie kroki oceny, nie ma takiego obowiązku. *Niezbędnik* może być modyfikowany, uzupełniany, dostosowywany do lokalnych potrzeb. Nie trzeba czytać *Niezbędnika* „od deski do deski”, wystarczy przeczytać to, co jest niezbędne.

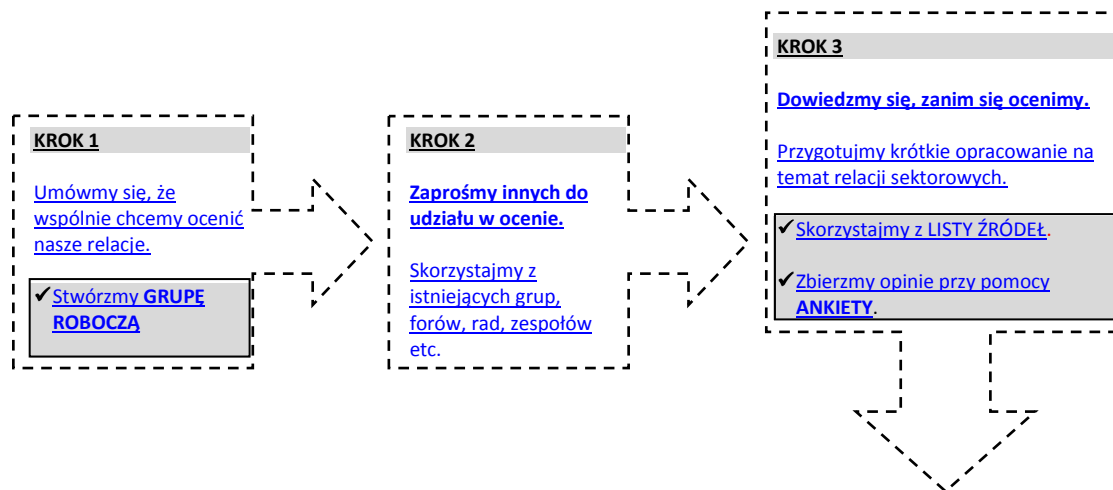
Dlatego właśnie *Niezbędnik* ma postać plików WORD i EXCEL, żeby każdy zainteresowany mógł go używać i modyfikować wg własnych potrzeb.

- **Przeprowadzając samoocenę, warto jednak zachować co najmniej trzy elementy:**
  - ocena powinna być wspólna – angażująca osoby z samorządu i organizacji;
  - zasadniczym elementem oceny jest moderowana dyskusja;
  - konkluzje z dyskusji powinny zostać spisane;
  - notatka z przeprowadzonej oceny powinna zostać upubliczniona – co najmniej na stronach samorządu.
- **Korzystając z *Niezbędnika* warto zadbać, żeby ocena była systematyczna.** Pomogą w tym proponowane przez nas narzędzia:
  - ankieta do zbierania opinii o współpracy (wraz z propozycją arkusza kalkulacyjnego do obliczania i prezentacji wyników);
  - scenariusz dyskusji;
  - „lista kontrolna” rozwiązań sprzyjających współpracy;
  - tabela ułatwiająca podsumowanie i ocenę współpracy;
  - schematy notatek i podsumowań.
- Wszystkie te narzędzia Użytkownicy znajdą w *Niezbędniku*. **Przeprowadzenie oceny wg ścisłych zaleceń zawartych w *Niezbędniku* nie zajmie dużo czasu.** Raz na rok można sobie pozwolić na przeprowadzenie tej procedury. Najbardziej czasochłonne czynności to:
  - przygotowanie wstępnych diagnoz współpracy (krótkie notatki): nie więcej niż 1 dzień pracy;
  - dyskusja: nie dłużej niż 4 godziny;
  - opracowanie podsumowania dyskusji (krótka notatka): nie więcej niż 1 dzień pracy.

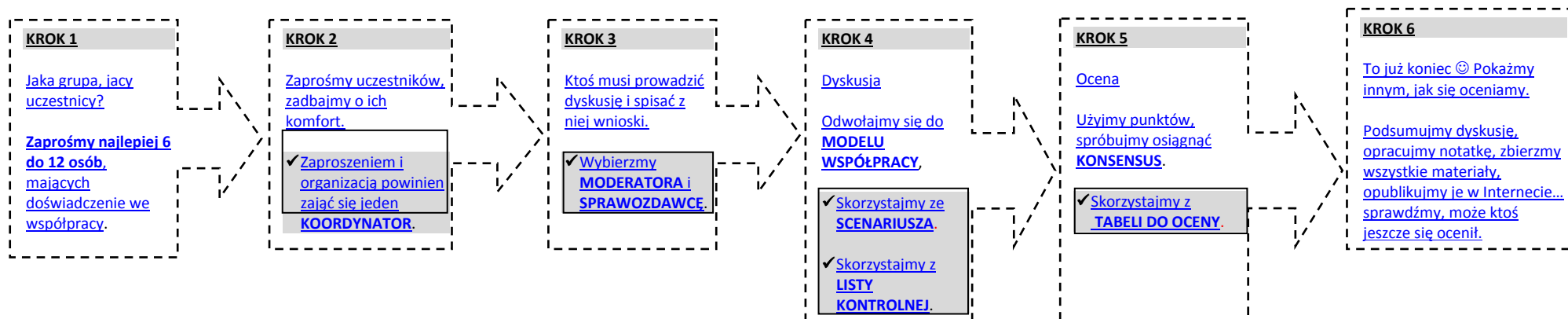
Oczywiście potrzebne są pewne ogólne przygotowania, uzgodnienia, zaproszenia itp., które łącznie nie powinny zająć zainteresowanym więcej niż 2 tygodnie.
- **Sama organizacja oceny wg *Niezbędnika* nie wymaga zaangażowania wielu osób.** W minimalnym wariantcie wystarczy:
  - kilku przedstawicieli organizacji i samorządu (choćby 2-3 z każdej strony), którzy zdecydują, że ocena jest im potrzebna;
  - jedna osoba, która podejmie się spraw organizacyjnych;
  - jedna osoba, która poprowadzi zasadniczy element oceny, czyli dyskusję o współpracy;
  - jedna osoba, która będzie obserwować dyskusję i sporządzi z niej notatkę.
- **Wykonanie oceny wg zaleceń *Niezbędnika* nie jest kosztowne.** Największy „wydatek” to czas, herbata, kawa i ciasteczka, które przydadzą się w trakcie dyskusji o wzajemnych relacjach.

Najlepszą okazją do skorzystania z *Niezbędnika* jest moment opracowywania rocznego programu współpracy między samorządem a organizacjami. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zobowiązuje wszystkie samorządy do uchwalenia tych programów w porozumieniu z miejscowymi organizacjami. Elementem konsultacji może być procedura oceny proponowana w *Niezbędniku*.

PIERWSZY ETAP OCENY

DRUGI ETAP OCENY

ORGANIZACJO, SAMORZĄDZIE – SAMI OCENICIE KROK PO KROKU, JAK WAM SIĘ WSPÓŁPRACUJE!

Warunkiem wykonania oceny przy pomocy *Niezbędnika* w danej jednostce samorządu jest przynajmniej **podstawowy poziom współpracy**. W praktyce oznacza to, że obie strony muszą od czasu do czasu kontaktować się ze sobą (choćby przy okazji zlecenia zadań).

W duchu zasady pomocniczości **zakładamy, że pierwszy krok w kierunku zainicjowania oceny wzajemnych relacji będzie leżał po stronie administracji samorządowej**. O ile bowiem w myśl tej zasady to obywatele (głównie ci zrzeszeni w organizacjach) powinni wykazywać się inicjatywą w rozwiązywaniu bliskich im problemów, to władza samorządowa powinna ich w tych wysiłkach wspomagać. Samorząd powinien aktywnie zachęcać obywateli do brania spraw w swoje ręce. Wykonanie wszystkich kroków, z których składa się *Niezbędnik*, ma być między innymi formą takiej zachęty.

Pierwszy ruch należy zatem do strony samorządowej, przy czym powodzenie całej procedury oceny ostatecznie zależy oczywiście od zaangażowania obu stron. Z czego zatem składa się *Niezbędnik*? Z dwóch zasadniczych etapów: przygotowania do oceny i samej oceny, a te możemy podzielić na kilka kroków.

Dobrym pretekstem do oceny jakości współpracy może być np. konieczność przygotowania rocznego programu współpracy między samorządem a organizacjami. Taki dokument musi mieć każdy samorząd w kraju. Wykorzystajmy *Niezbędnik* i dokonajmy oceny, która stanie się wstępnym etapem przygotowania programu współpracy.

NIEZBĘDNIK – ETAP PIERWSZY – PRZYGOTOWANIE DO OCENY

Etap I: Krok pierwszy – porozumienie co do potrzeby przeprowadzenia oceny

- **Wspólne uzgodnienie działań zmierzających do oceny współpracy to pierwszy krok proponowanej metodologii**. Z taką propozycją powinien wyjść samorząd.
- **Uzgodnienie konkretnych działań powinno nastąpić w gronie przedstawicieli obu stron – nazwijmy je GRUPĄ ROBOCZĄ**. Grupa, która zapoczątkuje procedurę oceny, może (a nawet powinna) powstać w oparciu o istniejące już struktury, np. lokalną radę działalności pożytku publicznego, zespoły konsultacyjne, grupy robocze itp.
- Grupa robocza powinna wyłonić spośród siebie osobę/osoby, które będą odpowiedzialne za koordynację kolejnych działań w ramach oceny.

Etap I: Krok drugi – ustalenie, kto będzie dokonywał oceny

- **Ustalenie, kto z przedstawicieli obu sektorów (spoza grupy roboczej) w danej wspólnocie samorządowej zostanie zaproszony do współpracy przy ocenie**, to kolejny krok.
- Zaproszenie (pisemne, telefoniczne czy e-mailowe) **do konkretnych osób reprezentujących różne organizacje lub części lokalnej administracji** zgodnie z wcześniejszym założeniem powinno wyjść od samorządu. **Kto jednak personalnie zostanie zaproszony do udziału w procedurze (zwłaszcza ze strony organizacji), powinno być rezultatem wspólnych uzgodnień w ramach grupy roboczej**.

- W gronie biorących udział w procedurze (oceniających relacje) powinny się znaleźć osoby spoza najbliższego grona osób, które ją zainicjowały (co jest szczególnie istotne w przypadku większych samorządów).

Dobrze by było, gdyby zaproszeni reprezentowali różne „branże”, przykładowo, żeby w grupie nie znaleźli się tylko urzędnicy/przedstawiciele organizacji zajmujących się sportem, ochotnicze straże pożarne, ale także (w miarę możliwości) osoby zajmujące się innymi zagadnieniami – edukacją, kulturą czy pomocą społeczną, stowarzyszenia mieszkańców itp.

Etap I: Krok trzeci – dowiedzmy się, zanim się ocenimy

- Kolejny etap proponowanej przez nas procedury to **zgrupowanie i opracowanie podstawowych danych pozwalających na uzyskanie wyjściowego poglądu o stanie relacji między organizacjami i administracją w danej wspólnocie samorządowej**. Dobrze jest bowiem, gdy uczestnicy przygotowują się do oceny.
- W ramach grupy roboczej uczestnicy **powinni wyznaczyć osobę (lub osoby), które zgromadzą najważniejsze informacje i dane opisujące współpracę międzysektorową w danej wspólnocie samorządowej** i przygotowują na ten temat krótkie, maksymalnie 2–3 stronicowe, punktowe **OPRACOWANIA** (→ propozycja schematu opracowania poniżej).

UWAGA!!! Proponowane przez nas opracowania to nie analizy naukowe, chodzi o zgromadzenie naprawdę podstawowych danych nt. współpracy, wypunktowanie ich i przekazanie pozostałym uczestnikom oceny. Ich przygotowanie nie powinno zająć więcej niż 1 dzień pracy. Jeśli okazuje się, że są bardziej czasochłonne, zastanówmy się, czy nie wchodzimy zbyt w szczegóły.

- **Powinno powstać jedno opracowanie – przygotowane przez stronę publiczną lub pozarządową**. Niech uczestnicy procesu oceny uzgodnią między sobą, kto przygotowuje diagnozę. Ewentualne zastrzeżenia będzie można wyrazić później, w trakcie dyskusji.

Głównym celem tej wstępnej diagnozy będzie przedstawienie ogólnego obrazu relacji międzysektorowych w danej wspólnocie samorządowej z obu perspektyw. Opracowania będą pełnić również funkcję „zagajenia do dyskusji” na etapie właściwej oceny (→ [patrz dalej](#)).

Niezależnie od tego, jakich źródeł ostatecznie zdecydują się użyć autorzy wstępnych diagnoz, rekomendujemy, aby jednym z nich była krótka, prosta ankieta kierowana do miejscowych organizacji. Samorząd może ją rozesłać do organizacji z prośbą o wstępną ocenę jakości współpracy. Mogą to również oczywiście zrobić same organizacje. (→ [patrz aneks](#))

(UWAGA! Wzór ankiety wraz z instrukcją w załączniku)

- Jeśli opracowanie uda się przygotować, **powinno ono zostać rozesłane do pozostałych uczestników kolejnego etapu procedury, tak aby mogli się z nimi zapoznać i w odniesieniu do nich sformułować własne opinie i argumenty**.

Propozycja schematu opracowania informacji o jakości współpracy w konkretnym samorządzie

UWAGA!!! Opracowania mogą (ale nie muszą) zawierać następujące elementy, takie jak:

1. Przedstawienie podstawowych danych obrazujących wzajemne relacje między organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową w danej JST. W tym np. informacji (maks. 1 strona) o:

- liczbie organizacji pozarządowych,
- liczbie konkursów zorganizowanych oraz wielkości środków przekazywanych organizacjom w ten sposób,
- wielkości środków przekazanych organizacjom w innym trybie niż konkursy,
- kwotach przekazanych ogólnie organizacjom przez daną JST (na podstawie sprawozdawczości finansowej); informacje te można również przedstawić w rozbiciu na działy budżetów,
- dzierzawionych/użyczanych organizacjom nieruchomościach,
- liczbie zawartych umów (w tym w szczególności umów wieloletnich),
- liczbie i aktywności ciał konsultacyjnych, rad, zespołów itp.,
- programie współpracy i przebiegu prac nad tym dokumentem (w tym w szczególności o przebiegu konsultacji i terminie jego przyjęcia),
- liczbie przypadków, w których organizacje włączają się w prace nad projektami prawa lokalnego, dokumentami strategicznymi (planami, programami, strategiami itp.), konkretnymi decyzjami, czy zasiadają w zespołach, radach, komitetach, ciałach konsultacyjnych itp.

2. Interpretację powyższych informacji na temat stanu relacji w ramach danej wspólnoty samorządowej w kontekście danych obrazujących stan współpracy międzysektorowej w skali kraju (maks. 1 strona).

Autorzy notatki mogą dokonać próby oceny, na ile relacje w ich samorządzie (opisane wg schematu powyżej) zbliżają się do przeciętnej sytuacji w kraju, o której zdanie można sobie wyrobić na podstawie ogólnodostępnych danych. Do przygotowania tej części analizy obie strony mogą wykorzystać takie źródła, jak:

- Wyniki badania Indeks Jakości Współpracy – dostępne np. na stronach: www.pozytek.gov.pl, www.isp.org.pl;
- Serwis internetowy www.mojapolis.pl, czyli interaktywny system monitoringu partnerstwa lokalnego i rozwoju aktywnych społeczności lokalnych;
- System Analiz Samorządowych, <http://www.sas24.org/>, zestawienie danych nt. współpracy – dla wszystkich jednostek samorządu w kraju, co daje możliwość porównania się z innymi;
- Dane z Monitoringu Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzonego przez Departament Pożytku Publicznego MPIPS, dostępne na stronach: www.pozytek.gov.pl;
- Vademecum Samorządowca – serwis prowadzony przez Główny Urząd Statystyczny, dostępne pod adresem: www.stat.gov.pl;
- Wyniki badań Stowarzyszenia KLON/JAWOR nt. kondycji organizacji pozarządowych w Polsce, dostępne na stronach: <http://civicpedia.ngo.pl/>.

3. Wstępna ocena współpracy na podstawie zebranych informacji (maks. 0,5 strony).

Oceniając wstępnie jakość współpracy, można odwołać się do wspomnianego już na początku dokumentu *Model współpracy*. W tej części można również zawrzeć takie elementy, jak: ogólne rekomendacje, sugestie zmian, kierunków, w jakich powinny ewoluować relacje między organizacjami pozarządowymi a administracją w ramach danej wspólnoty samorządowej.

Byłoby idealnie, gdyby opracowanie zawierało wszystkie sugerowane przez nas dane. Jednakże prosimy o potraktowanie powyższego schematu wyłącznie jako sugestii. Zawarliśmy w nim tyle punktów, chcąc zaprezentować możliwie dużo elementów, z których może ono się składać oraz źródeł, z których można skorzystać, przygotowując je. To, jak bogate i rozbudowane będą ewentualne opracowania, zależy wyłącznie od użytkowników *Niezbędnika*.

NIEZBĘDNIK – ETAP DRUGI – OCENA

Zasadnicza ocena polegać ma na zorganizowaniu dyskusji z udziałem przedstawicieli obu stron, w trakcie której spróbują oni wspólnie dokonać oceny jakości współpracy międzysektorowej.

UWAGA!!! Nasza propozycja, choć przypomina badanie socjologiczne, to jednak nim nie jest. Jej celem nie jest zebranie „twardych danych” czy dokonanie precyzyjnych pomiarów. **Chodzi o chwilę refleksji, zastanowienia się w gronie przedstawicieli organizacji i samorządu nad charakterem i oceną wzajemnych relacji, nad tym, czy wymagają one zmian, w jakim kierunku owe zmiany powinny iść, kto powinien je zainicjować i przeprowadzać itp.**

Niezbędnik jest propozycją taniej, niewymagającej nadmiernego wysiłku i nakładów, autoewaluacji – oceny jakości współpracy międzysektorowej w gminie, powiecie czy województwie.

Niemniej jednak, jeśli uczestnicy oceny zgodzą się już co do formuły, scenariusza dyskusji, sposobu punktowej oceny itp., powinni zachować ten schemat i nie zmieniać go zbyt wiele. Jeśli zechcą się ocenić ponownie, np. za rok, łatwo będzie im porównać oceny, stosując ten sam schemat.

Mając w pamięci te zastrzeżenia, przejdźmy zatem do bardziej szczegółowego omówienia, jakie kroki powinny zostać zrealizowane, aby dokonać oceny.

Etap II: Krok pierwszy – ustalenie wielkości i składu grupy dyskusyjnej

- Dyskusji o stanie wzajemnych relacji zwykle nie będzie można przeprowadzić w gronie wszystkich zainteresowanych (zwłaszcza na poziomie powiatu, województwa czy w większych miastach).
- Jednocześnie dyskusja w gronie większym niż kilka osób staje się trudna, a sformułowanie wniosków, ocen czy osiągnięcie konsensusu wręcz niemożliwe. **Stąd też rekomendujemy przeprowadzenie dyskusji w grupie od 6 do 12 osób (nie wliczając w to 2 dodatkowych osób, które będą pełnić rolę moderatora i sprawozdawcy, o czym za chwilę).**
- **Jeśli byłaby taka potrzeba, nic nie stoi na przeszkodzie, aby zorganizować kilka dyskusji z udziałem różnych uczestników, z których później sporządzi się jedną notatkę i ujednotoci ocenę.** Autorzy *Niezbędnika* uważają jednak, że jedno dobrze zorganizowane i obsadzone odpowiednimi osobami spotkanie wystarczy, żeby uzyskać informacje, o które nam chodzi, zarówno na poziomie gminy, jak i w powiecie, samorządzie wojewódzkim.
- Uczestników dyskusji powinna wskazać grupa inicjująca całą procedurę oceny. **Wskazane jest, aby wśród dyskutantów znalazły się osoby znające dobrze realia danej wspólnoty samorządowej, mające doświadczenie w pracy w swoich urzędach/organizacjach oraz w kontaktach między organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową, reprezentujące różne „branże”.**

Uwaga!!! Zwłaszcza w małych gminach (choć nie tylko) starajmy się także zapraszać do dyskusji wójtów, burmistrzów, prezydentów, radnych, jeśli tylko są zainteresowani rozwijaniem współpracy lokalnej administracji z organizacjami pozarządowymi.

- **Jeśli grupa robocza powstała w ramach szerszego ciała (np. stałego zespołu konsultacyjnego, lokalnej rady działalności pożytku publicznego itp.) na forum, którego organizacje i samorządy już utrzymują kontakty, do dyskusji ewaluacyjnej mogą (a nawet powinni zostać) zaproszeni zarówno członkowie tegoż ciała, jak i samej grupy roboczej.**

Podsumowując, w grupie dyskusyjnej mogą znaleźć się ci, którzy całą procedurę oceny zainicjowali, członkowie lokalnych rad, zespołów, ciał konsultacyjnych itp., a poza tymi osobami do dyskusji powinno się też zaprosić osoby spoza tych ciał i grona inicjujących ocenę.

Jednocześnie zdecydowanie rekomendujemy, aby do dyskusji zostali zaproszeni kompetentni uczestnicy, którzy nie są członkami lokalnych rad pożytku publicznego, ciał konsultacyjnych i samej grupy inicjującej ocenę.

Jeśli np. w ocenie uczestniczyć ma 6 osób, niech przynajmniej 2 z nich będą spoza wąskiego grona organizatorów i najbardziej zainteresowanych. Uczestnicy spoza najbliższego kręgu organizatorów dyskusji mogą wprowadzić do niej zdrowy ferment. Tylko wtedy można też liczyć na uzyskanie zbalansowanej oceny.

Oczywiście, jeśli gmina jest mała i trudno jest zebrać nawet 6 osób, nic na to nie poradzimy. Traktujmy niniejsze wytyczne elastycznie. Spróbujmy po prostu zebrać jak największe grono osób zdolnych i chętnych do wypowiedzania się na temat współpracy, o możliwie zróżnicowanych doświadczeniach i specjalizacji.

Etap II: Krok drugi – zaproszenie uczestników i organizacja dyskusji

- Jeśli ocenę współpracy przeprowadzamy w małej gminie, nie ma sensu przesadnie formalizować całej procedury zapraszania uczestników. Niech wszyscy zainteresowani zostaną zaproszeni osobiście (telefonicznie albo e-mailowo) przez koordynatora grupy roboczej, po uzgodnieniu terminu i miejsca spotkania. Ważne jednak, aby wszyscy zostali zaproszeni z odpowiednim wyprzedzeniem (np. dwóch tygodni), żeby mogli się przygotować i zaplanować czas.
- W przypadku większych samorządów rekomendujemy dochowanie pewnych formalności, w tym zwłaszcza:

- **Przygotowanie oficjalnego zaproszenia**, które będzie przedstawiało cel i program dyskusji oraz jej organizatorów. Ważne jest także, aby uczestnicy, zgadzając się na udział w spotkaniu, mieli orientację, ile ono potrwa, oraz wewnętrzne przekonanie, że powinni zostać do końca.
- **Potwierdzenie uczestnictwa**, przynajmniej na dwa dni przed spotkaniem.
- **Zorganizowanie dyskusji najlepiej w siedzibie samorządu**, gdyż jest to miejsce znane raczej wszystkim i wszyscy powinni do niego bez problemu trafić (choć, oczywiście, nie jest zupełnie neutralne).

- Organizacją dyskusji powinna zająć się jedna, konkretna osoba (z ewentualną pomocą innych z grupy roboczej), która będzie odpowiedzialna za rekrutację uczestników, kontakty z nimi, z grupą inicjującą ocenę, zapewnienie miejsca i wszystkie pozostałe kwestie logistyczne. Osoba taka powinna zostać wyznaczona spośród członków grupy roboczej lub reprezentowanych przez nich instytucji/organizacji.
- Uczestnicy zaproszeni do udziału w dyskusji powinni otrzymać (np. na 2 dni przed spotkaniem) diagnozy współpracy, przygotowane wcześniej przez członków grupy roboczej. Ogólny scenariusz spotkania zakłada prezentację tych diagnoz uczestnikom, niemniej jednak dyskusja z pewnością okaże się bardziej kreatywna, jeśli uczestnicy będą mogli zapoznać się z tymi opracowaniami nieco wcześniej.
- Mając na względzie nieco bardziej skomplikowaną sytuację w większych samorządach, wspomnijmy jeszcze o paru praktycznych kwestiach, które mogą okazać się przydatne w organizacji dyskusji.

- **Dobłą praktyką jest posiadanie rezerwowych list potencjalnych uczestników.** Gdy na dwa, trzy dni przed dyskusją potwierdzeń uczestnictwa mamy mniej niż oczekiwaliśmy, skorzystajmy z listy rezerwowej. Jednocześnie unikajmy „przychodzenia na zastępstwo”. Lepiej zrezygnować z uczestnika niż dyskutować z osobą, która w ostatniej chwili jest delegowana na spotkanie. Listy rezerwowe będą oczywiście rozwiązaniem dla większych samorządów.
- **Zadbajmy o to, żeby spotkanie odbyło się w sali sprzyjającej rozmowie.** Najlepiej niech będzie wyposażona w okrągły stół, przy którym będzie można usiąść, a uczestnicy będą się wzajemnie widzieć.
- **Zadbajmy o to, żeby warunki dyskusji były przyjazne dla uczestników.** Drobny poczęstunek, kawa, ciasteczka, herbata nie będą dużym kosztem, a umilą spotkanie i ułatwią rozmowę.
- **Zadbajmy o podstawowy sprzęt,** który może pomóc w przebiegu dyskusji, przydać się może zwłaszcza komputer z rzutnikiem multimedialnym albo przynajmniej tablica lub arkusz papieru, na którym można byłoby zapisać np. główne myśli czy wątki dyskusji.
- **Dyskusję dobrze jest nagrać,** jeśli zgodę na to wyrażą uczestnicy. Można później sporządzić z niej transkrypcję i dołączyć do sprawozdania z oceny, ale nagranie pomoże przede wszystkim osobie, która na koniec oceny sporządzi z niej notatkę.

Etap II: Krok trzeci – wybór prowadzących dyskusję – moderatora i sprawozdawcy

- **Dyskusją powinien kierować MODERATOR.** W badaniach społecznych zwykle jest to profesjonalista, którego praca polega na prowadzeniu tego rodzaju spotkań. W naszym przypadku również można wynająć profesjonalnego moderatora (z firmy szkoleniowej lub badawczej), nie jest to jednak warunek konieczny, a w mniejszych samorządach wręcz nie do spełnienia, chociażby ze względu na koszty.

Wystarczy zatem, że grupa robocza wybierze spośród swojego grona (lub spoza niego) tego, kto będzie prowadził dyskusję. Powinna to być osoba przede wszystkim:

- akceptowana przez obie strony (przedstawiciele organizacji i administracji samorządowej);
- komunikatywna;
- koncyliacyjna, czyli zdolna do łagodzenia ewentualnych sporów.

- **Moderator nie może brać udziału w ocenie. Musi być skupiony na kierowaniu dyskusją, udzielaniu głosu, pilnowaniu czasu i kolejności omawianych zagadnień.**

Jeśli członkowie grupy roboczej z różnych względów nie mogą lub nie chcą wybierać spośród siebie moderatora, a nie chcą też opłacać profesjonalnej usługi, mogą uzgodnić, że będzie to ktoś inny.

Dobrym miejscem, gdzie można znaleźć moderatorów (często nawet profesjonalnych), którzy poprowadzą dyskusję, niekoniecznie pobierając za to wynagrodzenie, są np. federacje organizacji pozarządowych, organizacje sieciowe i „parasolowe” zrzeszające organizacje pozarządowe lub samorządy (np. Sieć SPLOT lub Związek Miast Polskich). Ich misją jest działanie na rzecz rozwoju współpracy międzysektorowej, stąd też można liczyć, że wesprą realizację inicjatywy, jaką jest ocena współpracy między organizacjami pozarządowymi a lokalną administracją (to może jednak generować pewne koszty – związane np. z koniecznością dojazdu).

W przypadku wyboru moderatora zewnętrznego musi on być oczywiście zaznajomiony z ideą oceny, jej celami, zagadnieniami, które będą dyskutowane. To kolejne zadanie dla osoby wybranej do roli organizatora tej procedury.

- **Oprócz moderatora do sprawnej oceny potrzeba jest jeszcze jedna osoba, którą określamy mianem **SPRAWOZDAWCY**.** Podobnie jak moderator, nie powinna ona brać czynnego udziału w procedurze oceny. Również podobnie jak moderator, sprawozdawca może być wybrany spośród członków grupy inicjującej całe przedsięwzięcie, lub też może to być osoba zaproszona z zewnątrz.

Ważne, żeby osoba pełniąca funkcję sprawozdawcy była akceptowana przez obie strony, miała predyspozycje do tej roli (przede wszystkim zdolność do koncentracji, łatwość w pisaniu i syntetyzowaniu informacji).

Rolą sprawozdawcy będzie obserwowanie spotkania, wsłuchiwanie się w wypowiedzi uczestników i notowanie ich najważniejszych konkluzji, wniosków spostrzeżeń, argumentów (dalej proponujemy pewien wzór notatki, według którego łatwiej będzie gromadzić dane).

Na końcu spotkania sprawozdawca będzie miał za zadanie krótko podsumować dyskusję, co jest o tyle istotne, że takie podsumowanie będzie wstępem do ostatniej części spotkania, w której uczestnicy powinni wspólnie uzgodnić ocenę (lub ustalić, gdzie występują rozbieżności w opiniach).

Ostatnim zadaniem sprawozdawcy będzie sporządzenie krótkiej notatki (np. według proponowanego przez nas schematu → [patrz niżej](#)), podliczenie punktów, według których uczestnicy będą oceniać współpracę i przekazanie całej tej dokumentacji organizatorowi.

Etap II: Krok czwarty – dyskusja

Gdy udało nam się zrekrutować kompetentnych uczestników, ustalić termin i miejsce spotkania, wybrać lub znaleźć moderatorów i sprawozdawców, i w końcu spotkać się w umówionym miejscu i godzinie, **możemy przystąpić do dyskusji. Nie powinna ona trwać dłużej niż trzy, cztery godziny**, a o zachowanie tego limitu czasowego powinien zadbać moderator. Poniżej proponujemy zarys programu spotkania, który oczywiście można modyfikować w zależności od potrzeb.

1. **Powitanie uczestników** i wyjaśnienie celu spotkania – przedstawiciel grupy roboczej lub moderator (ok. 10 min.).
2. **Przedstawienie uczestników**, moderatora i sprawozdawcy, przedstawienie sposobu prowadzenia spotkania i wykorzystania jego wyników (ok. 10 min.);
W tym ustalenie prostych zasad dyskusji (np. wyłączamy telefony, mówimy pojedynczo, nie przerywamy sobie, staramy się unikać kłótni, emocji, wycieczek personalnych, uznajemy bezstronność moderatora i jego rolę jako prowadzącego dyskusję, nie wychodzimy ze spotkania wcześniej itp.).
3. **Prezentacja diagnoz** przygotowanych jako wstęp do zasadniczej dyskusji. Najlepiej gdyby z oddzielnymi prezentacjami wystąpili przedstawiciel organizacji i administracji (łącznie ok. 10 min.).
4. **Zasadnicza dyskusja nt. oceny współpracy** według scenariusza (→ [patrz niżej](#)), ocena każdego z omawianych aspektów współpracy (ustalenie konsensusu lub różnic w ocenach, w sumie ok. 2 godzin).
5. **Podsumowanie dyskusji** przez sprawozdawcę i ostateczne ustalenie punktowanej oceny poszczególnych aspektów współpracy (np. według zaproponowanego wzoru, → [patrz niżej](#)) – sprawozdawca/moderator (ok. 30 min.).

- Prowadząc dyskusję, proponujemy skorzystanie ze scenariusza, który co do idei odwołuje się do wspomnianego już wcześniej *Modelu współpracy* (→ patrz wstęp do *Niezbędnika*).

Rekomendujemy zatem, aby oceny jakości współpracy dokonywać w odniesieniu właśnie do *Modelu współpracy*, ponieważ to nie tylko ułatwi zidentyfikowanie problemów we wzajemnych relacjach i określenie kierunków działań w celu poprawy sytuacji, ale także umożliwi ewentualne porównania z innymi.

Zalecamy zapoznanie się z całością *Modelu współpracy* (np. przestanie go czy wydrukowanie dla uczestników oceny), natomiast na potrzeby procedury został on nieco „skompresowany”, tak aby ocena wzajemnych relacji była możliwa w odniesieniu do tego wzorca, a zarazem nie stała się zbyt skomplikowana.

- W ślad za *Modelem współpracy* proponujemy, aby dyskusja, a co za tym idzie ocena współpracy w danej jednostce samorządowej, była dokonywana w kontekście jej trzech najważniejszych aspektów (płaszczyzn) i właściwych dla nich obszarów:

- 1. Współpracy organizacji jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia polityk publicznych, w tym:**
  - a. Wzajemnego informowania się;
  - b. Współtworzenia strategii i programów polityk publicznych;
  - c. Konsultowania projektów aktów prawa lokalnego;
  - d. Współpracy przy wdrażaniu polityk publicznych;
  - e. Uczestnictwa organizacji w ocenie wykonania strategii i programów polityk publicznych.
- 2. Współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych, w tym:**
  - a. Finansowania działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych;
  - b. Wykorzystania niefinansowych form wsparcia działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych;
  - c. Tworzenia partnerstw między organizacjami a administracją samorządową.
- 3. Infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do rozwoju aktywności społecznej, a w tym:**
  - a. Tworzenie przez samorządy systemów wspierania organizacji pozarządowych;
  - b. Wspierania przez samorządy integracji środowisk pozarządowych.

Kierując się powyższym schematem można poprowadzić dyskusję, której celem będzie ocena współpracy. Poniżej proponujemy scenariusz, według którego mogłaby przebiegać dyskusja.

REKOMENDOWANY SCENARIUSZ DYSKUSJI (W ZAŁOŻENIU UNIWERSALNY, DLA WSZYSTKICH SZCZEBLI SAMORZĄDU) – C.D.

Ogólne wprowadzenie do dyskusji i podanie ogólnych zasad (→ patrz wyżej):

Teraz przechodzimy do zasadniczej części naszego spotkania. Dyskutując, spróbujmy wspólnie ocenić stan naszych relacji i jakość współpracy. Dla ułatwienia proponuję skupić się na trzech kwestiach – współpracy przy tworzeniu polityk publicznych, ich wdrażaniu oraz na polu kreowania warunków do współpracy. Przygotowałem/-am dla Państwa dwanaście pytań, spróbujmy sobie na nie odpowiedzieć, podyskutować i na tej podstawie wspólnie ustalić ocenę.

Proszę o mówienie po kolei, nieprzerywanie sobie i powściągnięcie emocji.

UWAGA!!! DEZENIAMI OZNACZONO POSZCZEGÓLNE BLOKI PYTAŃ ODPOWIADAJĄCE OCENIANYM ASPEKTOM WSPÓŁPRACY.

Temat: współpraca organizacji i administracji samorządowej przy tworzeniu lokalnych polityk publicznych (minimalny czas potrzebny na omówienie wątku: ok. 30 min.).

Wprowadzenie:

Lokalne polityki publiczne – działania podejmowane przez samorząd w celu zaspakajania potrzeb jego mieszkańców (np. bezpieczeństwa, opieki społecznej, środowiska, zatrudnienia), to podstawowe pole współdziałania organizacji i lokalnej administracji. Zaczniemy nasze spotkanie od rozmowy o tym, na ile i w jaki sposób w naszym samorządzie (gminie/powiecie/województwie) administracja samorządowa i organizacje współpracują ze sobą w momencie tworzenia polityk, przygotowywania strategii, planów, programów, innych dokumentów. Jak ocenimy nasze relacje w tym wymiarze?

Pytania do uczestników (pogrubione – pytania, które powinny zostać zadane grupie; kursywą – pytania pomocnicze, które moderator może, ale nie musi zadać):

- 1. Czy organizacje uczestniczą w diagnozowaniu lokalnych problemów/potrzeb społecznych? W jaki sposób się włączają? Czy są włączane w ten proces przez władze samorządowe?**
- 2. Czy organizacje i samorząd informują się wzajemnie o planach, kierunkach swoich działań? Jak to robią? Czy jesteśmy z tego zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy robią to na tyle sprawnie, że możliwa jest szybka reakcja na potrzeby/problemy mieszkańców?*
  - o Czy organizacje i administracja wymieniają się informacjami o swoich działaniach? W jaki sposób?*
  - o Czy na stronie internetowej urzędu/BIP jest miejsce poświęcone współpracy z organizacjami?*
  - o Czy w jakiś inny sposób samorząd gromadzi dane o działalności organizacji (np. przez ankiety, inne)?*
- 3. Czy organizacje i samorząd współpracują ze sobą przy tworzeniu strategii i programów opisujących lokalne polityki publiczne (w tym w szczególności programów współpracy)? Jak to robią? Czy jesteśmy z tego zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Jakiego typu dokumenty są tworzone wspólnie?*
  - o Czy wypracowano jakąś trwałą metodę współtworzenia tych dokumentów?*
  - o Czy strategie/programy są oceniane w trakcie i pod koniec ich realizacji? Czy taka ocena jest prowadzona wspólnie?*
- 4. Czy organizacje są zapraszane do konsultacji projektów uchwał? Czy obie strony są zadowolone z konsultacji? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy organizacje są przygotowane do udziału w konsultacjach? Czy zgłaszają konstruktywne propozycje?*
  - o W jaki sposób odbywają się te konsultacje? Czy samorząd opracowuje i publikuje wyniki konsultacji?*
  - o Czy samorząd uzasadnia odrzucenie uwag/propozycji zgłaszanych przez organizacje?*
- 5. Jak wygląda współpraca między samorządem a miejscowymi organizacjami pozarządowymi przy wdrażaniu polityk publicznych? Czy jesteśmy z tego zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy program współpracy jest w jakikolwiek sposób powiązany z innymi dokumentami, strategiami, planami itp.?*
  - o Czy na okoliczność realizacji lokalnych polityk publicznych tworzone są wspólne zespoły konsultacyjne/doradcze?*
  - o Czy powoływane są stałe partnerstwa na okoliczność realizacji konkretnych zadań w ramach określonych polityk?*

REKOMENDOWANY SCENARIUSZ DYSKUSJI (W ZAŁOŻENIU UNIWERSALNY, DLA WSZYSTKICH SZCZEBLI SAMORZĄDU) – C.D.

Temat: współpraca organizacji i administracji samorządowej przy realizacji lokalnych polityk publicznych (minimalny czas potrzebny na omówienie wątku: ok. 40 min).

Wprowadzenie:

Współpraca przy tworzeniu polityk publicznych powinna przekładać się na współpracę przy ich realizacji. Ta polega na wykonywaniu różnego rodzaju zadań publicznych w celu zaspokajania potrzeb i rozwiązywania lokalnych problemów lokalnych społeczności. Czy w naszym samorządzie organizacje biorą udział w wykonywaniu zadań publicznych? Czy samorząd zleca im wykonywanie takich zadań? Na ile współpraca przy wdrażaniu polityk publicznych wykracza poza finansowanie zadań? Jak ocenimy nasze relacje w tym wymiarze?

Pytania do uczestników (pogrubione – pytania, które powinny zostać zadane grupie; kursywą – pytania pomocnicze, które moderator może, ale nie musi zadać):

- 6. Czy samorząd zleca organizacjom realizację zadań publicznych? W jakich dziedzinach? Jak zlecenie wygląda w praktyce? Czy jesteśmy z tego zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujemy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy program współpracy określa ramowe zasady przeprowadzania konkursów? Czy zachowywane są zasady konkurencyjności?*
  - o Czy w ramach procedur konkursowych w pełni przestrzegana jest zasada jawności na wszystkich etapach wyboru ofert (ogłoszenia konkursu, oceny ofert, ogłoszenia wyników)? W szczególności, czy informacje na temat konkursów są publikowane na stronach samorządu/stronach BIP?*
  - o Czy obowiązują stałe, jasne standardy realizacji usług publicznych przez organizacje?*
  - o Czy w jednostce samorządowej stosowany jest regranting (tzn. czy np. pewna pula środków jest przekazywana jednej organizacji, która ciesząc się autorytetem i znając lokalne potrzeby, dalej ją redystrybuuje wśród innych organizacji i inicjatyw)?*
  - o Czy samorząd z góry planuje (np. w momencie przygotowywania programu współpracy), jakie zadania publiczne będą przekazywane organizacjom w trybie konkursu, a które w inny sposób? Czy jest to wyrażone w programie współpracy?*
  - o Czy samorząd wspólnie z organizacjami monitoruje jakość wykonania umów na realizację zadań publicznych? Czy samorząd, wybierając w ramach konkursu ofertę, uzasadnia swoją decyzję i podaje uzasadnienie do wiadomości?*
- 7. Czy organizacje i samorząd współpracują ze sobą w inny sposób niż tylko na zasadzie zlecenia zadań/udzielania wsparcia finansowego? W jaki sposób? Czy jesteśmy zadowoleni z tej współpracy? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujemy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy organizacjom udostępniane jest mienie samorządu (np. lokalne, sprzęt) i vice versa?*
  - o Czy organizacje/samorząd udzielają sobie wsparcia personalnego (delegują/wymieniają się pracownikami, wolontariuszami, stażystami itp.)?*
  - o Czy organizacje/samorząd udostępniają sobie swoje strony internetowe (np. do promocji działań drugiej strony)?*
  - o Czy przedstawiciele organizacji uczestniczą w pracach ciał mających wpływ na wzajemne relacje, komisji konkursowych, zespołów roboczych, komitetów sterujących itp.?*
  - o Czy tworzone są wspólne zespoły, fora, rady (np. lokalne rady działalności pożytku publicznego w ramach, których współpracują obie strony)?*
- 8. Czy organizacje i administracja samorządowa zawierają trwalsze, stałe stosunki na okoliczność realizacji lokalnych polityk i zadań publicznych? Jaki ma to związek z inicjatywą lokalną? W jaki sposób? Czy jesteśmy zadowoleni z tej współpracy? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujemy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy taka formuła istnieje i jest uregulowana (np. uchwałą lub w inny sposób)?*
  - o Czy organizacje, samorząd i mieszkańcy wspólnie pracują wykorzystując formułę tzw. inicjatywy lokalnej?*
- 9. Czy realizacja lokalnych polityk publicznych jest wspólnie oceniana? Jeśli tak, to czy organizacje uczestniczą w tej ocenie? Czy jesteśmy z tego zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujemy sformułować konkretne rekomendacje)?**
  - o Czy dokumenty opisujące określone polityki przewidują udział organizacji w ich ocenie? Czy oceniany jest program współpracy?*
  - o Czy wyniki ocen strategii, planów, programów są dostępne w Internecie – na stronach/w BIP samorządu?*

REKOMENDOWANY SCENARIUSZ DYSKUSJI (W ZAŁOŻENIU UNIWERSALNY, DLA WSZYSTKICH SZCZEBLI SAMORZĄDU) – C.D.

Temat: Tworzenie warunków do współpracy i aktywności organizacji (minimalny czas potrzebny na omówienie wątku: ok. 20 min).

Wprowadzenie:

Po to, aby współpraca przy tworzeniu i wdrażaniu polityk publicznych była w ogóle możliwa, muszą istnieć ku temu warunki. Na tym polu odpowiedzialność spoczywa głównie na samorządzie, który powinien te warunki kreować, sprzyjając samoorganizacji obywateli, wspierając współdziałanie i integrację środowisk pozarządowych. Jak ocenimy współpracę między organizacjami a samorządem na tym polu?

Pytania do uczestników (pogrubione – pytania, które powinny zostać zadane grupie; kursywą – pytania pomocnicze, które moderator może, ale nie musi zadać):

10. Czy samorząd wspiera organizacje pozarządowe w systematyczny sposób – tworząc dla nich różnego rodzaju stałe, stabilne rozwiązania? Czy te rozwiązania rzeczywiście funkcjonują? Czy jesteśmy z nich zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?

- *Czy istnieją jawne i stałe procedury w zakresie udostępniania majątku samorządowego organizacjom (zapisane np. w programie współpracy)? Czy samorząd udziela organizacjom wsparcia merytorycznego (np. w zakresie realizowanych przez nie zadań publicznych, chodzi o konsultacje prawne, szkolenia itp.)?*
- *Czy w samorządzie istnieją specjalne instrumenty wspierania organizacji pozarządowych, np. fundusze pożyczkowe, fundusze wkładów własnych itp.)?*
- *Czy samorząd wspiera działania miejscowych organizacji wykraczające poza jego granice (np. zaangażowanie w aktywności międzysamorządowe, regionalne, ponadregionalne, krajowe czy międzynarodowe)?*
- *Czy w samorządzie istnieje centrum wspierania organizacji pozarządowych? Jeśli tak, jakie funkcje ono wypełnia (szkoleniowe, animacyjne, doradcze, konsultacyjne, finansowe itp.)?*

11. Czy samorząd wspiera integrację środowisk pozarządowych na swoim terenie? Czy jesteśmy z nich zadowoleni? Jeśli mamy zastrzeżenia, jak możemy poprawić sytuację w tym zakresie (spróbujmy sformułować konkretne rekomendacje)?

- *Czy samorząd wspiera spotkania, seminaria, fora, konferencje itp. miejscowych organizacji (w szczególności organizacji branżowych)? Czy sam w nich uczestniczy?*
- *Czy w samorządzie istnieje lokalna rada działalności pożytku publicznego lub inne forum regularnych (co najmniej dorocznych) spotkań organizacji i administracji samorządowej? Jeśli tak, w jaki sposób wyłaniany są członkowie tego ciała? Na ile jest ono otwarte na udział zainteresowanych?*

12. Kończąc nasze spotkanie, spróbujmy odpowiedzieć sobie na jeszcze jedno pytanie: na ile w naszym samorządzie przestrzegane są zasady określone w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konferencji, jawności?

Swobodna dyskusja, maks. 20 min.

- **Elementem wspomagającym i systematyzującym dyskusję może być krótkie ćwiczenie.** W *Modelu współpracy* określono kilkadziesiąt minimalnych rozwiązań, które powinny funkcjonować w każdym samorządzie, aby móc uznać, że współpraca między miejscową administracją a organizacjami przebiega prawidłowo.

W tym celu proponujemy, aby wstępem do omawiania każdego tematu było wspólne wypełnienie krótkiej „listy kontrolnej” najważniejszych rozwiązań sprzyjających współpracy na danej płaszczyźnie (LISTY KONTROLNE odpowiadają deseniami tematów w scenariuszu dyskusji). W ten sposób uczestnicy odpowiedzą sobie na pytanie, czy w danej gminie, powiecie czy województwie faktycznie dysponują tymi podstawowymi rozwiązaniami.

- Jednocześnie nie ma przeciwwskazań, aby wypełniając listę kontrolną, od razu dyskutować wokół innych kwestii poruszanych w scenariuszu. Ważne jest, aby zamykając dyskusję, np. na temat współpracy przy tworzeniu polityk publicznych, mieć już „odhaczone”, że to lub inne rozwiązanie jest do dyspozycji w naszym samorządzie lub nie.

- **UWAGA!!!** Listę można wypełnić wspólnie w trakcie dyskusji, ale też można rozesłać ją uczestnikom zapraszając ich na dyskusję. Mogą ją wypełnić według własnej wiedzy i przynieść na spotkanie, w trakcie którego można podjąć próbę ustalenia jednej wspólnej wersji.

Płaszczyzna współpracy	Czy w NASZYM samorządzie istnieje tego typu rozwiązanie?	Jeśli dane rozwiązanie występuje, wpisz „X”
Tworzenie polityk publicznych	1. Samorząd dysponuje wskaźnikami diagnozy społeczności (np. danymi nt. bezrobocia, warunków mieszkaniowych, aktywności obywatelskiej).	
	2. Istnieje wspólny samorządowo/pozarządowy zespół ds. diagnozowania problemów lokalnych.	
	3. Samorząd dysponuje aktualną bazą teled adresową organizacji działających na swoim terenie.	
	4. Na stronach internetowych samorządu istnieje miejsce, w którym organizacje mogą zamieszczać informacje.	
	5. Samorząd i organizacje wspólnie, w ramach regularnych spotkań ustalają najważniejsze kierunki polityki lokalnej, omawiając przy tym również kwestie finansowe.	
	6. Istnieje jawny, spisany sposób postępowania/procedura tworzenia strategii, programów, planów, pozwalający organizacjom na zgłaszanie własnych projektów uchwał, a tym samym na wpływanie na kształt polityk publicznych.	
	7. Większość organizacji aktywnie uczestniczy w konsultacjach planów, strategii, programów opisujących miejscowe polityki publiczne.	
	8. Większość planów, strategii i programów jest konsultowana z organizacjami pozarządowymi.	
	9. Kształt dokumentów, uchwał opisujących lokalne polityki podlega konsultacjom co najmniej dwojakiego rodzaju (np. konsultacjom pisemnym i wysłuchaniu).	
	10. Wyniki tych konsultacji są publikowane wraz z uzasadnieniem przyjętych/odrzuconych propozycji i uwag.	
	11. Istnieje roczny program współpracy z organizacjami, w którym ujęte są również zasady współpracy przy realizacji lokalnych polityk publicznych.	
	12. Tworząc polityki publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komisji konkursowych, komitetów sterujących itp.	
	13. Plany, strategie, programy są opracowywane tak, żeby była możliwa ich ewaluacja według wcześniej przyjętych wskaźników. Organizacje uczestniczą w ewaluacji planów, strategii i programów.	
	14. Organizacje i samorząd monitorują realizację planów, strategii, programów.	
	15. Samorząd upowszechnia wyniki ewaluacji realizowanych przez siebie lokalnych polityk publicznych.	

Realizacja zadań publicznych	1. Organizacje pozarządowe wykonują powierzone im zadania publiczne według ustalonych standardów.	
	2. Podpisywane są wieloletnie umowy na realizację zadań publicznych przez organizacje.	
	3. Program współpracy określa, które zadania publiczne są zlecane organizacjom w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a które w innych trybach (np. zamówień publicznych).	
	4. Istnieją jawne, spisane zasady organizacji konkursów, precyzujące m.in. zasady wyboru komisji konkursowych, warunki składania wspólnych ofert przez organizacje, czy kryteria wyboru ofert.	
	5. Samorząd umożliwia organizacjom korzystanie z majątku komunalnego, publicznej infrastruktury, pomocy jednostek organizacyjnych samorządu. Obowiązują w tym zakresie przejrzyste procedury.	
	6. Samorząd udziela organizacjom wsparcia merytorycznego (udziela informacji, szkoli, doradza) w zakresie realizacji zadań publicznych (np. ich rozliczenia).	
	7. Organizacje pozarządowe realizując zadania publiczne promują ich rezultaty we współpracy z samorządem (np. strona www, patronaty).	
	8. Realizując zadania publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komisji konkursowych, komitetów sterujących itp.	
	9. W samorządzie istnieje procedura zawierania partnerstw w celu realizacji zadań publicznych i jest zawarta w programie współpracy.	
	10. Istnieją ogólnodostępne reguły realizacji zadań w trybie inicjatywy lokalnej.	

Rozwijanie infrastruktury współpracy	1. W programie współpracy z organizacjami jest zadanie przewidujące działania na rzecz rozwoju organizacji i inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenia, doradztwo i animacje.	
	2. Istnieje co najmniej jedno z rozwiązań stanowiących instytucjonalne wsparcie organizacji – możliwość udzielania pożyczek/gwarancji organizacjom lub fundusz wkładu własnego, centrum organizacji pozarządowych.	
	3. W samorządzie jest osoba odpowiedzialna za współpracę z organizacjami pozarządowymi, np. pełnomocnik ds. organizacji współpracy z organizacjami.	
	4. Samorząd wspiera rozwój wolontariatu i inicjatyw obywatelskich podejmowanych przez mieszkańców.	
	5. Samorząd wspiera i uczestniczy przynajmniej raz w roku w plenarnym spotkaniu miejscowych organizacji.	
	6. Istnieje lokalna federacja, sieć, związek lokalnych organizacji pozarządowych.	
	7. Samorząd i organizacje wspólnie promują swoje działania w ramach lokalnych wydarzeń (np. festynów).	
	8. Istnieje dokument określający politykę samorządu w zakresie tworzenia i działania partnerstw lokalnych z udziałem organizacji pozarządowych.	
	9. Między organizacjami a samorządem istnieje formalnie zawiązane partnerstwo.	

W trakcie dyskusji wokół określonego tematu moderator może po prostu wyświetlać listę przy pomocy rzutnika multimedialnego (lub mogą one zostać wypisane wcześniej na dużych kartach papieru czy na tablicy), tak aby wszyscy ją widzieli i mogli wspólnie ustalić, które rozwiązania istnieją, a których brak.

UWAGA!!! Sprawozdawca powinien zreferować ustalenia grupy i umieścić je w notatce/opracowaniu kończącym ocenę. **Najlepiej, gdyby po prostu przepisał w swoim sprawozdaniu wypełnione listy kontrolne.**

Propozycja scenariusza może wydawać się nieco zbyt rozbudowana, jednak moderator i uczestnicy, jeśli zdecydują się go użyć, powinni skupić się na 12 zasadniczych kwestiach, które są pogrubione, reszta pytań (zaznaczona kursywą) to pytania pomocnicze – mogą paść, ale nie muszą.

Dobrze jest też użyć proponowanych list kontrolnych, ich wypełnienie przez uczestników nie powinno zabrać dużo czasu, a pomoże usystematyzować dyskusję i oprzeć ją na faktach.

Ważne jest również, aby kończąc omawianie danego tematu/pytania moderator namawiał uczestników do formułowania rekomendacji, zaleceń, jak poprawić współpracę w danym wymiarze – jeśli oczywiście uczestnicy uznają, że w tym czy innym punkcie ich ona nie zadowala.

Zaznaczmy ponadto, że powyższy scenariusz jest rekomendowany, jednak organizatorzy dyskusji mogą go oczywiście modyfikować, uzupełniać lub przycinać wedle własnych potrzeb.

Etap II: Krok piąty – podsumowanie dyskusji, ocen, sformułowanie rekomendacji

- Ostatni etap dyskusji może okazać się najtrudniejszy, bowiem jego głównym celem jest uzgodnienie oceny jakości współpracy. Zanim do tego dojdzie, głos powinien otrzymać „sprawozdawca”, który w ciągu maks. 10 min. podsumuje najważniejsze wątki pojawiające się w dyskusji. Jeśli przyjmujemy proponowany scenariusz, podsumowanie może mieć następujący schemat:

- W zakresie współpracy w tworzeniu lokalnych polityk publicznych najważniejsze różnice dotyczyły „tego i tego”...
- W trakcie dyskusji wskazywaliśmy na „to i na to”....
- Współpracę w zakresie realizacji polityk publicznych opisujemy następująco...
- O współpracy w zakresie tworzenia warunków do polepszania wzajemnych relacji natomiast mamy zdanie...
- Zachowywanie podstawowych zasad współpracy opisanych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wygląda „tak i tak”.
- Itd.

Podsumowanie powinno być proste, krótkie i w miarę możliwości nie powinno prowadzić do ponownego otwierania dyskusji.

- W końcu możemy przejść do ostatniego etapu oceny. Aby o jakości współpracy myślało się nieco łatwiej i aby łatwiej można było porównać zmiany w owej jakości, dobrze uprościć ocenę i przedstawić ją w postaci liczby. Gdyby zaakceptować schemat proponowany w *Niezbędniku*, nawiązujący do *Modelu współpracy*, wystawienie oceny mogłoby zostać dokonane według następującego schematu:

Płaszczyzna współpracy	Ocena	Opis ułatwiający ustalenie oceny	(Przykładowe oceny)
Tworzenie polityk publicznych	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Nie diagnozujemy wspólnie problemów i potrzeb mieszkańców, nie wymieniamy się informacjami, nie współtworzymy/konsultujemy istotnych dokumentów, aktów prawa lokalnego, program współpracy to fasada.	3
	2 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki	
	3 – współpracuje się średnio	Czasem współpracujemy ze sobą, ale nieregularnie. Nie wszystkie polityki (w tym dokumenty, prawo lokalne itp.) podlegają konsultacjom. Programy współpracy, choć istnieją, to nie satysfakcjonują jednej ze stron, są sztapkowe – nie do końca odzwierciedlają lokalne potrzeby, nie zawsze przekładają się na realia.	
	4 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Wspólnie tworzymy wszystkie ważne polityki i dokumenty, konsultujemy je, wymieniamy się informacjami. Programy współpracy odzwierciedlają prawdziwe relacje między nami i gwarantują ich poprawność.	

Realizacja zadań publicznych	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Samorząd prawie nie organizuje konkursów ani nie zleca organizacjom prawie żadnych zadań. Administracja nie wspiera też organizacji w żaden inny sposób, czy to poprzez udostępnianie lokali, czy innego rodzaju pomocy pozafinansowej. Organizacje nie uczestniczą też w ocenie realizacji zadań. Zupełnie nie są zawierane formalne partnerstwa dla rozwiązywania wspólnych problemów.	4
	2 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki	
	3 – współpracuje się średnio	Organizowane są nieliczne konkursy dla organizacji pozarządowych, zadania publiczne są też zlecane w innych trybach. Samorząd współpracuje tylko w niektórych dziedzinach, choć mógłby angażować organizacje w większym zakresie. Sporadycznie udzielane jest wsparcie majątkowe (np. udostępnianie pomieszczeń itp.). Samorząd unika angażowania organizacji w ocenę zadań, sporadycznie zdarza się zawieranie partnerstw dla rozwiązania wspólnych problemów.	
	4 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd regularnie prowadzi konkursy dla organizacji pozarządowych, zleca też zadania publiczne w inny sposób. Co więcej, organizacje realizują zadania w bardzo różnych obszarach. W co najmniej kilku z nich istnieje stabilna współpraca, zawierane są formalne partnerstwa w różnych sprawach. Organizacje współuczestniczą w ocenie realizacji zadań publicznych	

Rozwijanie infrastruktury współpracy	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Organizacje w zasadzie nie mają szans uzyskać pomocy od samorządu – lokalu, porad, konsultacji. Nie istnieją żadne instrumenty wspierania pozarządowej infrastruktury (np. fundusz pożyczkowy czy centrum wspierania organizacji itp.). Nie istnieje baza lokalnych organizacji.	3
	2 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki	
	3 – współpracuje się średnio	Samorząd udziela pewnego wsparcia miejscowym organizacjom. Urzędnicy od czasu do czasu organizują szkolenia i udzielają organizacjom porady. Istnieje gremium/zespół, który można określić jako lokalna rada działalności pożytku publicznego, nie pracuje on (ona) jednak zbyt intensywnie. Tylko niektóre organizacje mają realną szansę skorzystać z innych form wsparcia – lokali, sal konferencyjnych, promocji swoich działań poprzez media samorządowe itp.	
	4 – ocena pośrednia	Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd inwestuje w rozwój organizacji na swoim terenie. Organizuje dla nich szkolenia, udziela wsparcia merytorycznego (np. porad prawnych), pomaga w organizacji konferencji, przedstawiciele administracji uczestniczą w spotkaniach środowisk pozarządowych. Organizacje mogą liczyć na pomoc, gdy chcą rozszerzyć swoją działalność, współpracować z innymi samorządami. Intensywnie działa lokalna rada pożytku publicznego/zespoły/fora konsultacyjne itp.	

- Zalecamy użycie powyższej **TABELI** (lub jej zmodyfikowanej wersji, jeśli wcześniej używano innego scenariusza dyskusji, skupiano się na innych zagadnieniach) w celu uzgodnienia punktowej oceny. Tabelę można wyświetlić przy pomocy rzutnika lub rozrysować na tablicy. Istotne, aby uczestnicy spotkania mogli ją widzieć. Łatwiej będzie wówczas uzgodnić ocenę.
- W idealnej sytuacji uczestnicy powinni osiągnąć konsensus co do ocen punktowych i do tego powinien zachęcać moderator. Jeśli jednak uzyskanie konsensusu okazałoby się niemożliwe, nie ma sensu przedłużać dyskusji. Po kilku nieudanych próbach wystawienia jednej oceny zalecamy, aby moderator zakończył dyskusję o współpracy w danym aspekcie. Różnica zdań powinna zostać odnotowana w notatce końcowej.

W notatce kończącej spotkanie sprawozdawca powinien zapisać oceny wszystkich stron (najlepiej przerysować tabelę) i krótko opisać, skąd wzięły się rozbieżności. Być może w kolejnej edycji oceny uda się osiągnąć konsensus.

- Oceniając każdy z obszarów współpracy, warto pokusić się o sformułowanie 1–2 rekomendacji dla tego obszaru. Odpowiedzieć sobie na pytanie, co zrobić, żebyśmy w kolejnej ocenie wypadli lepiej.

W tym celu można cofnąć się o jeden krok – poprosić uczestników o to, żeby jeszcze raz spojrzeli na listę kontrolną (→ [patrz wyżej](#)), może najlepszą rekomendacją będzie wskazanie, które z brakujących w naszym samorządzie rozwiązań wprowadzić.

Etap II: Krok szósty – upowszechnienie oceny

- Po dyskusji zadaniem sprawozdawcy będzie spisanie krótkiego sprawozdania (notatki) z przeprowadzonej oceny. Nie chodzi o sporządzenie wyczerpującego raportu z transkrypcją i omówieniem każdego wątku, który pojawił się w dyskusji. Sprawozdanie powinno być krótkie, proste i uzupełnione załącznikami. Może wyglądać po prostu tak:

1. **Część formalna – maks. 1 akapit** – podstawowe informacje o tym, kiedy i gdzie przeprowadzono dyskusję, ile trwała, jaki był skład grupy inicjującej ocenę, kto był koordynatorem oceny, kto moderatorem, kto sprawozdawcą, kto przygotował opracowania będące wstępem do dyskusji, kto w końcu uczestniczył w samej dyskusji. Wszystkie osoby powinny zostać wymienione z imienia, nazwiska i afiliacji.
2. **Część narracyjna – maks. 2 strony**, na których zwięźle zostanie zreferowany przebieg dyskusji, najważniejsze argumenty, punkty zapalne, rozbieżności (najlepiej w punktach) itp.
3. **Najważniejsze rekomendacje**, propozycje zmian na przyszłość – **maks. 6 krótkich punktów**.
4. **Listy kontrolne** (→ [patrz wyżej](#)), które uzgodnili uczestnicy.
5. **Tabelka z ocenami punktowymi** (→ [patrz wyżej](#)), które uzgodnili uczestnicy (plus ewentualnie odnotowanie różnic w punktacji, jeśli nie udało się uzgodnić konsensusu).
6. **Załączniki:**
  - Wstępne opracowania otwierające dyskusję
  - Scenariusz dyskusji użyty przez organizatorów
  - Transkrypcja dyskusji, jeśli została wykonana

Taki pakiet dokumentów zalecamy przekształcić w format PDF i umieścić na stronach internetowych samorządu, zainteresowanych upowszechnieniem oceny organizacji oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

O tym, że ocena została dokonana, jakie są jej wyniki, gdzie je można znaleźć, warto poinformować inne organizacje, radnych i innych urzędników, którzy być może nie wiedzieli, że została przeprowadzona.

ZAŁĄCZNIK – propozycja ankiety do gromadzenia opinii nt. współpracy samorządu z organizacjami

Ankiety można oczywiście użyć w proponowanej postaci lub dostosować do warunków w danym samorządzie – gminie, powiecie lub województwie.

Ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

Szanowni Państwo,

serdecznie zapraszam do udziału w badaniu, którego celem jest: (1) ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w okresie ostatnich 12 miesięcy oraz (2) identyfikacja barier, które utrudniają rozwój naszych relacji.

Wyniki ankiety będą prezentowane wyłącznie w zestawieniach, w sposób uniemożliwiający identyfikację Państwa ocen. Proszę zatem o przedstawienie szczerych opinii, które moglibyśmy wykorzystać do poprawienia jakości naszej współpracy.

Z góry dziękuję za Państwa udział w badaniu i serdecznie pozdrawiam,

....., Wójt / Starosta/ Marszałek.....

A) Ogólna ocena jakości współpracy

1) Czy w ostatnich 12 miesiącach Pana(-i) organizacja współpracowała z urzędem lub podległymi mu jednostkami (np. szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, domem kultury)

Tak	Nie
☐	☐
☐	☐
☐	☐

a) przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii (np. udział w konsultacjach)?

b) przy realizacji zadań publicznych (np. wdrażanie projektów finansowanych przez samorząd)?

c) korzystając ze wsparcia niefinansowego samorządu (np. szkolenia, udostępnianie pomieszczeń)?

2) Jak Pan(-i) ocenia intensywność współpracy swojej organizacji z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

Bardzo duża	Duża	Średnia	Mała	Bardzo mała/Brak
☐	☐	☐	☐	☐
Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

3) Jak ogólnie ocenia Pan(-i) jakość współpracy z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

4) Jakie elementy w relacjach swojej organizacji z samorządem uważa Pan(-i) za: (a) największą zaletę/szansę; (b) największą wadę/problem? (Proszę wskazać maks. 2 zalety i 2 wady obecnie działającego systemu)

Zaleta 1: _____

Wada 1: _____

Zaleta 2: _____

Wada 2: _____

B) Samorząd jako partner organizacji pozarządowych

5) Jak ocenia Pan(-i) aktywność władz samorządowych w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców naszego samorządu?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

6) Jak ocenia Pan(-i) podejście przedstawicieli samorządu do współpracy z organizacjami pozarządowymi?

a) Wolę współdziałania przy realizacji zadań publicznych

b) Poszanowanie zasady partnerstwa

c) Stosowanie jawnych i przejrzystych procedur decyzyjnych

7) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki samorząd ...

a) Diagnostuje problemy i potrzeby mieszkańców?

b) Informuje organizacje o swoich planach i działaniach?

c) Uwzględnia ich opinie przy tworzeniu prawa, programów i strategii?

d) Finansuje projekty realizowane przez organizacje?

e) Pomaga organizacjom w pozyskaniu zewnętrznego finansowania?

f) Wspiera (niefinansowo) funkcjonowanie organizacji?

C) Organizacje pozarządowe jako partner samorządu

8) Jak ocenia Pan(-i) poziom aktywności społecznej mieszkańców naszej wspólnoty samorządowej? (w tym liczbę i aktywność działających tu organizacji pozarządowych)

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

9) Znając lokalne środowisko, jak ocenia Pan(-i) podejście organizacji do współpracy z samorządem i innymi partnerami?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

- a) Wolę współdziałania przy rozwiązywaniu lokalnych problemów
 b) Stosowanie zasady partnerstwa w relacjach z innymi podmiotami
 c) Jawność i przejrzystość w działaniu

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

10) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki znane Panu(-i) organizacje...

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

- a) Diagnozują problemy i potrzeby swoich klientów?
 b) Informują lokalnych partnerów o swoich planach i działaniach?
 c) Angażują się w tworzenie nowego prawa, programów i strategii?
 d) Pozyskują finansowanie na realizację swoich działań?
 e) Korzystają z mechanizmów niefinansowego wspierania organizacji?
 f) Działają na rzecz integracji środowiska pozarządowego?

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

D) Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

11) Czy uważa Pan(-i), że obowiązujące rozwiązania prawne oraz programy i działania władz krajowych sprzyjają rozwojowi współpracy między organizacjami pozarządowymi a samorządem?

Tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Nie
☐	☐	☐	☐	☐

12) Jak Pan(-i) ocenia wpływ współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

13) Jak Pan(-i) ocenia wpływ dotychczasowej współpracy na rozwój swojej organizacji?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
☐	☐	☐	☐	☐

14) Proszę zaproponować jedną, konkretną rzecz, którą powinny zrobić władze samorządowe, aby znacząco poprawić jakość i użyteczność współpracy z organizacjami pozarządowymi

Propozycja: _____

E) Informacje o organizacji wypełniającej ankietę:

15) Data powstania (rok)

16) Zasięg działania: (można wybrać kilka opcji)

- gmina/miasto   powiat   województwo   kraj i/lub zagranica

17) Główne obszary działania organizacji (proszę wymienić 1-2 obszary - np. edukacja, kultura, pomoc społeczna, kombatancki)

Obszar 1: _____	Obszar 2: _____
-----------------	-----------------

18) Liczba pracowników organizacji i wolontariuszy:

a) Umowy o pracę – _____ osób	b) "Zlecenia" i umowy "o dzieło" – _____ osób	c) Umowy wolontariackie – _____ osób
-------------------------------	---	--------------------------------------

19) Liczba aktywnych członków: (osób, które angażowały się w działania organizacji w ostatnim roku)

 osób

Bardzo dziękujemy za czas poświęcony na wypełnienie ankiety

Jeśli zdecydujesz się użyć ankiety, zgromadzisz dane i będziesz chciał/-a je opracować. Nie musisz tego robić na piechotę. Możesz użyć wzorów i arkuszy kalkulacyjnych, które dla Ciebie przygotowaliśmy. Są to pliki o nazwach:

- *narzędzie do analizy ankiet.xlsx* (pusty formularz do wpisania wyników i dokonywania analizy)
- *przykład analizy.xlsx* (zawierający przykładowe opracowanie danych)
- *ankieta do badania opinii.doc* – ankieta w osobnym pliku, łatwa do edycji

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
tel. (+48 22) 693 47 59
e-mail: pozytek@mpips.gov.pl